

Overzicht van de keizerlijke Fora en de vallei van het Colosseum. ↑

ROME

HET COLOSSEUM

→ In het midden van het dal tussen de Palatijn, de Coelius en de Esquilinus, waar het kunstmatige meer van de *Domus Aurea* van Nero lag, staat het Colosseum – of preciezer: het Amfiteater van Flavius.

De cijfers spreken voor zichzelf: de hoogste ring reikt tot bijna 50 meter. De langste lengte as meet 188 en de kortste 156 meter. Meer dan 100.000 kubieke meter travertijn (kalksteen) en 300 ton ijzeren ankers houden de stenen blokken bij elkaar.

Met de bouw van het gevaarte werd begonnen onder Vespasianus, vanaf 70 na Chr., en het werd ingehuldigd door Titus in het jaar 80 met een hoeveelheid ceremonies en voorstellingen die honderd dagen in beslag namen en waarbij ongeveer 5000 wilde dieren werden afgemaakt. De 80 bogen op de begane grond hebben een oplopende nummering die

overeenkwam met het nummer op het «toegangsbewijs» van de toeschouwers. Middels een systeem van interne toegangswegen kwam men tenslotte uit bij een van de 160 openingen (*vomitoria*) bij de arenavloer vanwaaruit men dan de zitplaatsen op de treden van het theater kon bereiken. Het geheel der tribunes werd gedragen en gesteund door boog- en gewelfconstructies.

(→ Naast het Colosseum stond de Kolos van Nero. Het bronzen standbeeld was meer dan 35 meter hoog en het werk van de Griekse beeldhouwer Zenodoros. Het stelde keizer Nero voor en na diens dood werden er de trekken van de Zonnegod op aangebracht. In het Colosseum bevond zich de arena die bestond uit een met zand bedekte houten vloer van 76 x 46 meter. De *cavea*, het systeem van oplopende rijen marmeren treden waarop men kon zitten, was verdeeld in drie sectoren.

Er bevond zich een vierde sectie boven, de *loggia*, die echter was uitgevoerd met houten treden en alleen voorzien van staanplaatsen. Elke sectie had zijn eigen vastgestelde categorie bezoekers. Voor allen was de toegang vrij.

In totaal kon het amfitheater, inclusief staanplaatsen, ongeveer 70.000 toeschouwers bergen. Zij konden getuige zijn van de gevechten tussen de gladiatoren, van de jacht op de wilde beesten, en van minder belangrij-

Munt met het portret van →
keizer Nero.

ke programmapunten.

De toeschouwers werden tegen de zon beschermd door een enorm scherm van textiel dat was bevestigd aan een kroon van 240 palen die waren aangebracht in de bovenste ring van het gebouw.

Het zonnescherm werd bediend door een groep zeelieden uit Misenum, een plaats aan de Golf van Napels.

De buitenkant van het Colosseum, →
reconstructie.

← Gladiatorhelm afkomstig uit Pompeï (Napels, Museo Archeologico Nazionale).

→ Gedurende de schouwspelen werd er rond de arena een hoog en robuust ijzeren hekwerk geplaatst. Het werd bijeengehouden door palen waarop olifantentanden waren bevestigd om te voorkomen dat de wilde beesten uit de arena konden ontsnappen.

Een andere veiligheidsmaatregel waren de talloze bewakers die werden opgesteld in de openingen die uitkwamen bij het podium, dat wil zeggen bij de onderste treden van de tribunes (*ima cavea*)

■
■
■
De binnenkant het Colosseum, reconstructie van de tribunes en de arena.

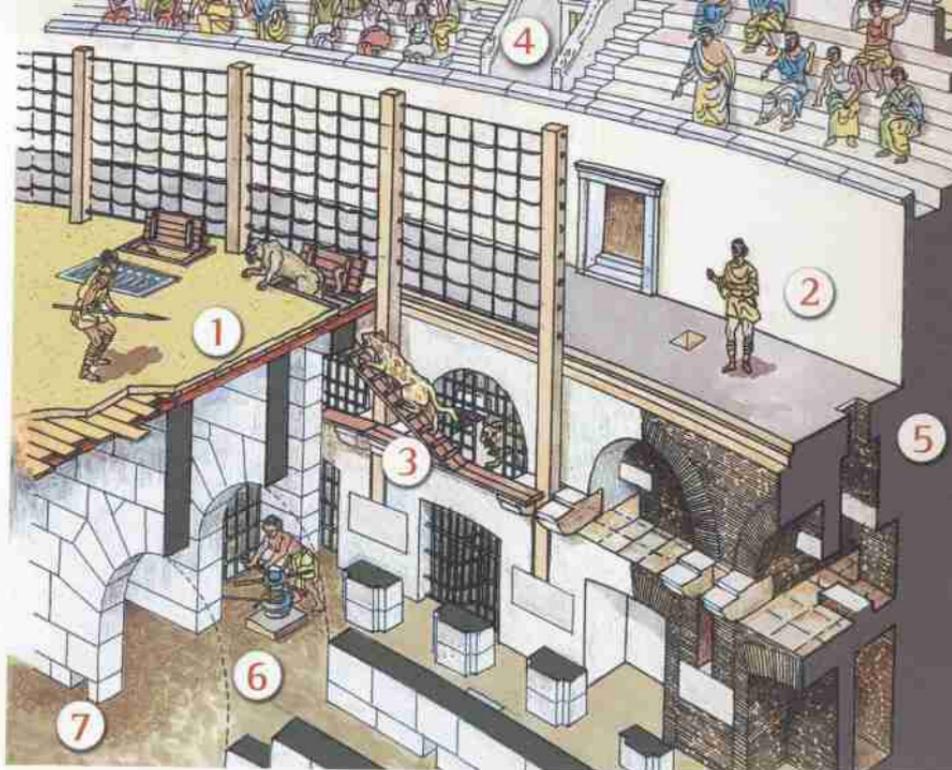
De laatste voorstelling waarover ons berichten zijn overgeleverd, werd gehouden in het jaar 523 onder de koning der Goten Theodorus. Maar het betreft hier alleen de beestenjacht omdat de gevechten tussen gladiatoren reeds waren afgeschaft in het jaar 438. Onder de arena bevond zich een complex geheel van onderaardse ruimtes die waarschijnlijk werden gebouwd onder Domitianus nadat er in het amfitheater geen voorstellingen meer werden gegeven van zeeslagen. Deze verblijven waren bedoeld om de diensten, machineriën en de décors die werden gebruikt voor de voorstellingen te herbergen. De décors verbeeldden heuvels, bossen en meertjes en dienden vooral om sfeer te geven aan de jachtscènes.

HET COLOSSEUM:

DE GEWELVEN VAN
HET COLOSSEUM

- De arenavloer ①
- Balteus* ②
- Plankieren voor de wilde dieren ③
- De tribunes (*cavea*) ④
- Lamphouders ⑤
- Hefbomen voor de liftkooien ⑥
- De kelders ⑦

→ Om de mannen en de beesten te verplaatsen gebruikte men liftkooien die functioneerden met behulp van contragewichten.

De beesten, die door zogenaamde beestenjongens door de gangen werden gedreven, kwamen vervolgens terecht in speciale kooien die

↓ Reliëf met gevechtsscènes tussen gladiatoren (Chieti, grafmonument van C. Lusius Storax).

door een hijswerktuig naar een hoger niveau werden getakeld waar de kooi vervolgens werd geopend. Eenmaal buiten de kooi bevonden ze zich op een loopbrug die in verbinding stond met een luik dat grensde aan de arenavloer. Als het luik werd geopend kwam het dier naar buiten en was het gereed voor de voorstelling.

Met dit systeem was men in staat 100 leeuwen tegelijk in de arena te brengen en hun woeste gebrul deed de rumoerige massa op de tribunes de adem inhouden.

De gladiatoren konden de arena direct betreden via een onderdoorgang die het Colosseum met hun ernaast gebouwde «kazerne» (*Ludus Magnus*) verbond.

